

ABLLOvzw natuurpunt Gent

Memorandum voor de provincieraadsverkiezingen van de verenigde Oost-Vlaamse natuur- en milieuverenigingen

Op 8 oktober 2006 zijn het provincie- en gemeenteraadsverkiezingen.

Wij willen als milieubeweging ook constructief meedenken over het provinciaal milieubeleid van de toekomst. Daarom hebben wij onze wensen voor de komende zes jaar opgesteld.

De samenwerkingsovereenkomst en het kerntakendebat bevestigen de belangrijke rol van provincies in het milieubeleid. We zijn er ons van bewust dat de provincies er de afgelopen jaren heel wat nieuwe taken en bevoegdheden hebben bij gekregen. De wensen van de milieubeweging voor de toekomst richten zich dan ook niet zozeer op nieuwe eisen en initiatieven maar wel op een bevestiging en uitvoering van de reeds bestaande instrumenten en beleidsvelden.

Onze concrete wensen vindt u terug in het bijgevoegde memorandum voor de verkiezingen. Het duidt voor elk thema onze speerpunten aan voor het provinciaal milieubeleid van de volgende jaren. Om de wensen van de milieubeweging kracht bij te zetten zullen we in de loop van 2006 een aantal acties ondernemen om onze boodschap kracht bij te zetten.

NATUUR

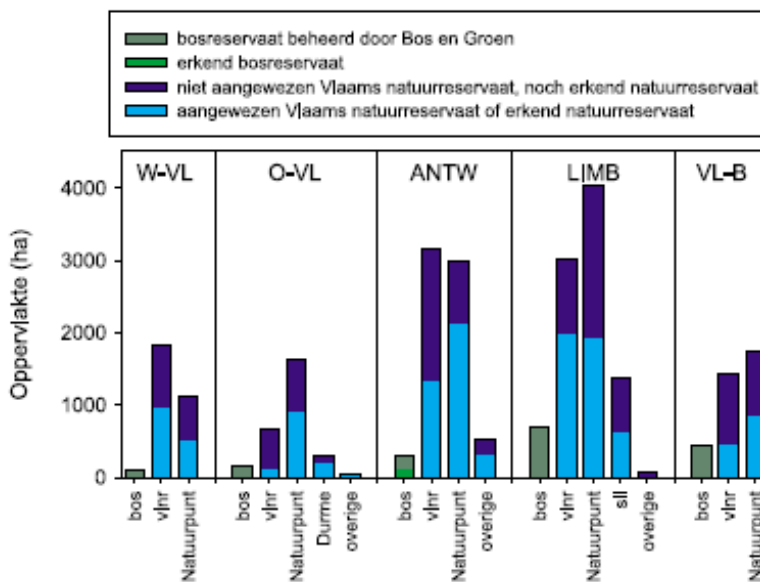
Aankoopsubsidies voor terreinbeherende verenigingen opnieuw instellen.

Het reglement voor aankoopsubsidies voor terreinbeherende verenigingen wordt sinds 2005 niet meer uitgevoerd. Het reglement bestaat nog, maar het budget is verschoven naar het reglement voor soortbeschermingsprojecten.

Volgens berekeningen van Durme vzw en Natuurpunt Beheer vzw verdubbelt hiermee de eigen inspanningen die de verenigingen moeten doen om de restfinanciering (het bedrag dat terreinbeherende verenigingen zelf moeten zoeken om een aankoop uit te voeren) af te lossen. In plaats van jaarlijks 200 000 euro door eestfestijnen, kalenderverkoop, giften, bomenverkoop, fuiven, e.d. samen te sprokkelen, moeten de Oost-Vlaamse verenigingen nu 400 000 euro vinden.

Omdat het niet evident is om hetzelfde doelpubliek een dubbele inspanning te laten leveren, zal er eerder een evolutie zijn naar minder aankopen in Oost-Vlaanderen, vooral in het buitengebied waar de plaatselijke afdelingen van de natuurverenigingen een kleinere achterban hebben (in aantallen) en waar juist nog potenties zijn om gronden te kopen. De oppervlakte aan natuurgebied in Oost-Vlaanderen is bovendien laag in vergelijking met onder andere Antwerpen en Limburg. Een inhaalbeweging is dus noodzakelijk.

De natuurverenigingen vragen om deze beslissing te herzien en in de begroting voor 2007 opnieuw een bedrag te voorzien om aankopen in Oost-Vlaanderen te ondersteunen.

Figuur 34.1:
Oppervlakteverdeling natuur- en bosreservaten per beheerinstelling en per provincie op 1/1/2003. bos: bosreservaat, vlnr: Vlaams natuurreservaat, Durme: vzw Durme, sl: Stichting Limburgs Landschap.

Natuur verdient een plaats in provinciale domeinen

De provinciale domeinen vervullen een belangrijke rol voor de recreant in Oost-Vlaanderen. Onduidelijkheid blijft over mogelijke uitbreidingen van enkele hiervan. In sommige domeinen is er geen overzicht van de aanwezige natuurwaarden. Een inventarisatie dringt zich op, om hierna met natuurbeheersplannen een meerwaarde voor de natuur te creëren.

a) Provinciaal domein Puyenbroeck

Als belangrijkste domein voor sociale recreatie in de provincie heeft dit domein ontegensprekelijk een plaats verworven. De recente evoluties naar recreatie voor de hogere klasse en het aanbieden van faciliteiten voor beroepssporters moet herbekeken worden. Zowel het gebruik van de open ruimte hiervoor, als de faciliteiten, sturen het domein in een ongewenste richting.

De aanleg van jachthaven bij het domein is zinloos, geldverslindend en komt niet overeen met sociale recreatie. Beter is de uitbouw van een jachthaven bij het centrum van Wachtebeke, op de Moervaart zelf.

Het habitatrichtlijngebied ten zuiden van het domein en voor zover in eigendom van de provincie moet een aangepast beheersplan krijgen, met oog voor de typische kenmerken van de moerassige riviervallei van de Zuidlede.

b) Provinciaal domein de Gavers

Dit domein ligt midden in het overstromingsgebied van de Dender. Van de 124 ha recreatiegebied op het gewestplan is intussen 26ha aangesneden.

In plaats van nieuwe uitbreidingsplannen, moet besloten worden om het niet aangesneden gedeelte, definitief als overstromingsgebied van de Dender te klasseren en op de gewestplannen in te kleuren als natuur- en/of landbouwgebied.

c) Provinciaal domein Kluisbos

Dit domein ligt temidden van een kwetsbaar en Europees beschermd bos. De recreatiedruk bewijst dat er nood is aan natuur om in te recreëren. De recreatie wordt in dit gebied beter beperkt en parallel kan aan de uitbouw van stadsbossen en andere natuurgebied gewerkt worden, waar recreatiemogelijkheden voorzien worden. Op die manier wordt het kwetsbare Kluisbos gespaard.

d) Provinciaal domein Het Leen

Bosuitbreiding is gewenst tot aan de stadsrand van Eeklo, met mogelijkheid tot regionaal bos (met een verbinding naar de Lembeekse bossen). Hierbij wordt ook verwezen naar de studie Bosuitbreiding door het Streekplatform Meetjesland, waar consensus was over de te bebossen gebieden.

Middelen voor Meetjeslandse Krekten

Het krekengebied op de grens met Nederland heeft een belangrijke natuurlijke en landschappelijke waarde. Op Nederlands grondgebied zijn al veel initiatieven genomen om de krekten te herwaarderen. De provincie Oost-Vlaanderen heeft een Krektenbeleidsplan opgemaakt. De nodige middelen om het plan uit te voeren ontbreken echter. Er moet een subsidiëring van 100% komen voor het uitvoeren van het Krektenbeleidsplan in het Meetjeslandse Krekengebied temeer daar deze projecten ook kaderen binnen de taakstelling van de provincie inzake de realisatie van natuurverbindingsgebieden. Het gaat hier over projecten die anders niet uitgevoerd worden en die ook niet aan bod komen met de huidige financiële middelen. De uitvoering van deze projecten gebeurt bij voorkeur is samenwerking met de betrokken terreinbeherende verenigingen. Het gaat o.a. over het heraanleggen van dijken, saneren van huisvuilstorten in het gebied, herstellen van opgespoten terreinen enz.

Biodiversiteit in de provincie

De provincie Oost-Vlaanderen heeft een verantwoordelijkheid op Vlaams niveau voor een reeks habitats en soorten. We denken aan: akkervogels (geelgors, veldleeuwrik), salamanders (o.a. kamsalamander), bronbosjes (voor vuursalamander), weidevogels (grutto, Kievit), vleermuizen, amfibieën (boomkikker), zoogdieren (vb waterspitsmuis) en fortent, kasteelparken, ijskelders. De provincie kan gerichte acties uitwerken, ondersteunen om met diverse partners (private eigenaars, andere overheden, kerkefabrieken, natuurverenigingen, landbouwers) tot resultaatgerichte projecten te komen. Deze projecten kaderen ook binnen de taakstelling van de provincie inzake de realisatie van natuurverbindingsgebieden. Binnen natuurverbindingsgebieden moet de provincie in staat zijn om een soortenbeleid te gaan opzetten. Een goed voorbeeld van een soortenbeleid binnen een waardevol gebied is het akkervogelproject van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen.

De diverse provinciale gebouwen kunnen onderzocht worden op hun mogelijkheden voor diverse diersoorten (gierzwaluw, vleermuizen). In samenwerking met experts uit natuurverenigingen kunnen plannen opgemaakt om de mogelijkheden te vergroten, zonder de administratieve werking in die gebouwen te hinderen.

Ondersteuning van gemeenten bij regulier onderhoudsbeheer

In het Provinciaal Milieubeleidsplan 2005-2006 wordt (financiële) ondersteuning beloofd van het gemeentelijk milieubeleid. De nood aan middelen ter ondersteuning van regulier onderhoud en beheer van gemeentelijke natuurelementen (o.a. bermen) is groot. Ook na de effectieve afbakening van de natuurverbingsgebieden zal een belangrijke taak van de gemeenten er in bestaan het onderhoud te voeren in deze verbingsgebieden. De provincie dient hiervoor de nodige middelen vrij te maken. Een groot deel van het reguliere beheer kan uitgevoerd worden door landbouwers. De provincie kan initiatief nemen om zogenaamde agrarische natuurverenigingen (cfr. Nederland) op te richten en te ondersteunen. Naast de financiering voor beheer lijkt het de Oost-Vlaamse milieuverenigingen belangrijk dat provincie vooral kleinere gemeentes inhoudelijk ondersteunt bij de uitwerking van hun natuur- en milieubeleid. Veel kleinere gemeentes hebben namelijk maar een zeer beperkte natuur- en milieudienst. Een ander probleem is het beheer van ruilverkavelingen na oplevering. De Vlaamse Landmaatschappij is bevoegd voor het uitvoeren en inrichten van ruilverkavelingen. Eens de ruilverkavelingen zijn opgeleverd, wordt het beheer overgelaten aan gemeentebesturen. In het meetjesland of de Vlaamse Ardennen wordt deze taak dikwijls overgenomen door de regionale landschappen. In regio's waar geen regionale landschappen actief zijn laat de opvolging van de gemeenten soms te wensen over. De provincie zou de gemeentes na oplevering van de ruilverkaveling met raad en daad kunnen bijstaan bij het beheer van de ruilverkavelingen.

Een nieuw ambitieus natuurproject: Natuurpark Leievallei

De natuur- en milieuverenigingen stellen voor te werken aan de realisatie van een heus Natuurpark Leievallei (tussen Gent en Deinze). Deze zogenaamde 'toeristische Leie' moet meer kunnen bieden dan de klassieke boottochtjes en heeft nood aan een offensief natuurproject. Een Leievallei waar de natuur goed beschermd en beheerd wordt, is in ieders belang: de recreant, de toerist, de horeca (en andere middenstanders), de bewoners, de landbouwers (als beheerders).

Daaronder vallen de volgende natuurgebieden: Meersen aan Malem, Hoge Blaarmeersen, Assels, Snepmeersen, Hoge Lake, Beelaertmeersen, Keuzemeersen (in Gent), Latemse Meersen en Meersen van Ooidonk, Leiemeersen (buiten Gent)

Trekker van dat Natuurpark Leievallei is Natuurpunt Gent door aankopen op het terrein: realisatie van grote eenheid natuur die eventueel volledig kan opgenomen worden in het VEN 2de fase (zie hoger)

In samenwerking met diverse partners (steden, gemeentes, provincie, Toerisme Oost-Vlaanderen, afdeling Natuur,...) wordt een visie ontwikkeld voor recreatie-natuurbehoud; privé-eigendom-Natuurpunt en landbouw-natuurbehoud in dit gebied.

RECREATIE

Oost-Vlaanderen motor van natuurgerichte en streekeigen recreatie

De stijgende aandacht voor recreatie in het buitengebied dwingt de recreant zich te richten tot de schaarse open ruimte. Daardoor worden ook natuurgebieden meer en meer door de recreant ontdekt. Op zich geen probleem als dit gebeurt met respect voor het natuurgebied.

In deze gebieden echter worden vele vormen van recreatie geconcentreerd (mountainbikeroutes, fietsroutes, wandelroutes,...). Zonder een gestructureerd overleg hierover, dreigt er in Oost-Vlaanderen een onoverzichtelijk aanbod te ontstaan. Bovendien kunnen discussies over de te volgen routes vermeden worden door systematisch met alle partners samen te werken aan een gemeenschappelijk aanbod. De Oost-Vlaamse milieubeweging vraagt dus structureel overleg met de provincie en andere actoren om werk te maken van een natuurgerichte en streekeigen recreatie.

De volgende jaren moet Oost-Vlaanderen een rol spelen op het vlak van natuurgerichte en streekeigen recreatie, zonder de draagkracht van bepaalde gebieden te overschrijden, maar met oog voor het moois dat nog aanwezig is. Ook Toerisme Oost-Vlaanderen en de drie regionale landschappen moeten hierbij een trekkersrol vervullen. De Oost-Vlaamse milieubeweging verwacht concrete voorstellen rond natuur en trage wegen projecten in toeristische sfeer.

Oplossing nodig voor bezoekerscentra natuurverenigingen

Bezoekerscentra kennen in Oost-Vlaanderen problemen met subsidiëring. Voor elke euro subsidie, die de provincie of een gemeente aan een bezoekerscentrum toekent, past het Vlaamse Gewest daar nog een extra euro bij. Dit met een maximum van 25.000 euro per jaar. Reeds twee jaar lopen diverse contacten met het provinciebestuur om die bezoekerscentra te subsidiëren met 25.000 euro per jaar, zodat het geld dat in Brussel beschikbaar is gesteld ook eens echt kan uitbetaald worden. Ook de provinciale MINA-raad van Oost-Vlaanderen heeft de voornoemde subsidiëring eenparig gunstig geadviseerd. Maar tot hiertoe is er geen beslissing door het provinciebestuur genomen. Wel zou een besluit in voorbereiding zijn dat jaarlijks NME-projecten in Oost-Vlaanderen zou subsidiëren. Voor de bezoekerscentra is dit geen oplossing, want die hebben een structurele en stabiele ondersteuning nodig, waardoor degelijk personeel op lange termijn kan ingezet worden. Het Milieubeleidsplan kondigt een oplossing in deze aan. Voorlopig zonder resultaat.

Coördinerende rol voor provincies inzake stiltegebieden

Het eerste officiële Vlaamse stiltegebied ligt op de grens met Vlaanderen en Vlaams Brabant. Ook op andere plaatsen is er nood aan een gebied waar stilte en stille recreatie gekoesterd worden. Zo gaan er in Sinaai en Brakel stemmen op om een stiltegebied in te richten. De provincie kan hier een coördinerende rol spelen op vlak van recreatie en indien van toepassing op samenwerking tussen verschillende gemeenten. In haar milieubeleidsplan kondigt de provincie trouwens aan een bijkomend stiltegebied in de provincie af te bakenen.

ENERGIE

Windenergie in de provincie

De provincie koopt voor haar eigen diensten groene stroom aan. Toch houdt ze elke windmolen in Zuid-Oost-Vlaanderen tegen. In een besluit over een windmolendossier in Zottegem besliste de Bestendige Deputatie dat er in de Vlaamse Ardennen geen windmolens mogen komen. De provincie meent dat de inplanting van windmolens de skyline zou verstoren.

We vinden dit als milieubeweging een verkeerd signaal. Windmolens moeten, onder bepaalde voorwaarden, zeker kunnen in Zuid-Oost-Vlaanderen. De argumentatie, als zouden windmolens de skyline verstoren, gaat niet op.

De provincie moet haar visie op windmolens in Oost-Vlaanderen bepalen via een RUP windmolens. In het meetjesland heeft het streekplatform een visie opgemaakt over windmolens. De provincie kan haar daar aan spiegelen. In haar eigen milieubeleidsplan kondigt de provincie trouwens aan een visie op de inplanting van windturbines op te maken.

Duurzaam bouwen: voorbeeldfunctie van de provincie Oost-Vlaanderen

De provincie Limburg maakt van duurzaam bouwen één van zijn speerpunten van de komende planperiode. Er worden tal van projecten opgezet om bewoners en gemeentebesturen mee op de kar van duurzaam bouwen te krijgen. De provincie belooft in haar milieubeleidsplan een voorbeeldproject op te zetten. De milieubeweging verwacht van de provincie Oost-Vlaanderen initiatieven op het terrein.

MOBILITEIT

Missing links zijn niet nodig

Het provinciebestuur plant een heel aantal nieuwe wegen of de aanpassing van een aantal bestaande wegen. Vooral de N41, N42, N60 stuiten op heel wat weerstand bij de Oost-Vlaamse milieubeweging. Nieuwe autowegen lossen de mobiliteitsproblemen immers niet op, wel integendeel. Vlaanderen heeft

vandaag al het meest fijnmazige wegennet van Europa. Nieuwe wegen zorgen vooral voor een verschuiving van de mobiliteitsproblemen. Daarnaast zuigen nieuwe wegen méér autoverkeer aan en neemt de luchtverontreiniging nog verder toe. Tot slot wordt het al zo sterk aangetaste landschap nog meer versnipperd door de bouw van nieuwe wegen. De milieubeweging vraagt betrokkenheid bij de verdere plannen van de provincie rond missing links en openbaar vervoer.

Uitbouw functioneel fietspadennetwerk

De provincie is bevoegd voor de uitbouw van een bovenlokaal fietsroutenetwerk. Ze heeft al veel toeristische fietsroutes afgebakend. Het ontbreekt de provincie wel nog altijd aan functionele lange afstandsfietsroutes met aanduiding van het aantal kilometer. Bovendien werken twee verschillende diensten van de provincie aan meer en betere fietspaden. De dienst mobiliteit werkt aan de lange afstandsfietspaden. De dienst toerisme houdt zich bezig met de toeristische fietsroutes. Een integratie van beide werkingen dringt zich op.

Trage wegen

Oost-Vlaanderen telt heel wat voetwegels, kerkpaden en doorsteekjes die geschikt zijn als 'trage wegen': wegjes voor voetgangers, fietsers of ruiters. Door het inpalmen, verwaarlozen of omploegen ervan zijn ze bedreigd.

De provincie nam de voorbije jaren het initiatief om de atlas van de buurtwegen te digitaliseren. Een volgende stap is een grondige inventarisatie van alle buurtwegen. Daarna kan regionaal in samenwerking met de gemeentes een actieplan opgemaakt voor het herstel van trage wegen. Streefdoel is het herstel van multifunctionele trage wegen (recreatie, natuur, ...).

AFVAL

Provincie moet voorbehandeling van afval promoten

Het Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afvalstoffen bepaalt dat er een aantal voorbehandelingsinstallaties dienen bij te komen om het tekort aan verwerkingscapaciteit op te vangen. De provincie speelt een coördinerende wat betreft eindverwerking. Ook in de provincie Oost-Vlaanderen was er een voorbehandelingsinstallatie voorzien. De plannen zijn hier momenteel voor opgeborgen. De Oost-Vlaamse milieubeweging vraagt dat de provincie hier volop haar rol als coördinator en stimulator uitvoert en verschillende partijen aan tafel zet om de toekomstige afvalverwerking in Oost-Vlaanderen nieuw leven in te blazen.

WATER

Integraal waterbeleid ook in eigen waterlopen

De provincie Oost-Vlaanderen staat in voor de coördinatie van de deelbekkenbeheersplannen. De provincie kwijt zich goed van haar taak. De inventarisaties en de doelstellingennota's zijn overal opgemaakt. De provincie moet er nu op toezien dat de actieplannen goede acties bevatten en dat de actieplannen ook uitgevoerd worden.

Daarnaast moet de provincie voor die waterlopen waar ze voor bevoegd is werken volgens de principes van het integraal waterbeleid. Een natuurvriendelijk onderhoudsbeheer (maaien, ruimen,...) moet uitgewerkt worden op maat van de waterlopen. Harde oeververdediging wordt niet meer geplaatst. De provincie moet ook elk jaar 5 km oeverzones verwerven en 5 hermeanderingenprojecten opstarten en realiseren.

Op de waterlopen waarvoor de provincie bevoegd is (categorie 2), zijn er 67 vismigratieknelpunten. Hiervan zijn er in 2005 al 6 gesaneerd. De milieubeweging pleit er voor dat alle prioritair vismigratieknelpunten op waterlopen 2° cat opgelost worden voor eind 2015.

Vergunningenstop voor het toekennen van grondwaterontginningen

Onze diepste grondwaterlagen drogen uit. De provincie kondigt in haar milieubeleidsplan aan streng te zullen toekijken op nieuwe en bestaande grondwatervergunningen. De provincie moet een sensibilisatieproject opzetten naar landbouwers en bedrijven over de mogelijkheden van het gebruik van hemel- en grijs water in bedrijfsvoering en de mogelijkheid om minder kwetsbare lagen aan te boren. Tevens dienen de gemeenten geïnformeerd te worden over de mogelijkheid om grondwater te onttrekken in de verschillende grondwaterlagen. Zodoende kan deze informatie verder verspreid worden naar de burger.

MILIEUHYGIËNE

Geen willekeurige milieuvergunningen

Nog al te vaak legt de Bestendige Deputatie adviezen van adviesverlenende instanties in de schoot van de provinciale milieuvergunningcommissie zonder meer naast zich neer. Daar zijn verschillende voorbeelden van. Zo zouden onder meer in Zuid-Oost-Vlaanderen enkele veehouders een nieuwe milieuvergunning krijgen ondanks negatief advies van de VLM.

De Oost-Vlaamse milieuverenigingen vragen dat milieuvergunningen enkel kunnen afwijken van het advies van de adviesverlenende administratie als dit duidelijk en helder wordt vanuit een duurzaam milieubeleid gemotiveerd.

RUIMTE

Duurzame bedrijventerreinen

Bij RUP's over kleinstedelijke gebieden en Regionale industriegebieden wordt in de praktijk nog te weinig aandacht besteed aan duurzame bedrijventerreinen en zuinig ruimtegebruik. Nog al te vaak wordt nieuwe open ruimte verkozen boven inbreiding of rationalisatie op bestaande bedrijfsterreinen

Provinciaal structuurplan evenwichtig toepassen en duurzaam bijwerken

In 2004 werd het provinciaal ruimtelijk structuurplan definitief goedgekeurd. De milieubeweging pleit voor een correcte uitvoering van dit structuurplan. Een aantal thema's zijn niet of zwak uitgewerkt in dit structuurplan. Onder meer voor windturbines en andere vormen van groene energie en erfgoedlandschappen is het wenselijk op korte termijn ontwikkelingsperspectieven uit te schrijven en een ruimtelijk kader op te maken.

Bij de opmaak van RUP's gaf de provincie tot nu toe prioriteit aan de afbakening van stedelijke gebieden en regionale industriegebieden. Ook voor de open ruimte zijn initiatieven van de provincie wenselijk. De afbakening van natuurverbingsgebieden en erfgoedlandschappen via RUP's is hierbij een prioritaire actie.

Een consequent vergunningenbeleid

De belangrijkste taak van de provincie inzake vergunningen is de behandeling van beroepen op vergunningen afgeleverd door de gemeentes. De Oost-Vlaamse milieuverenigingen vragen dat alle beroepen steeds vanuit de principes van een duurzaam ruimtelijk beleid behandeld worden en op maat van de vergunningaanvragers.